

литературата, е едно от общите места, една от безкрайните алегии у Димитър Димов. За да ни представи преживяванията на влюбения, за да ни въведе в нелогичното, извънмерно и извънредно пространство на любовта, която има изключителни параметри в много литературни епохи, но в този тип роман е задължителен елемент, Димов използва множество такива общи места - при това вече изтъркани от декадентския роман. Маларията на Хиршфогел и петнистият тиф на Ередиа са от един калибър - „влюбеността и треската не могат да бъдат скрити“, казва латинският епиграматист. Болестта като метафора. Маларията прави от Хиршфогел сократов тип: той говори цинично, докрай откровено, отвъд приличието, оттатък приетото. Един мъж е бил напуснат от жена си и вследствие от това е намразил всички жени. Странстващ сюжет, който в декадентски маниер Димов представя с претенцията за нов, този път психологически прочит.

Веднъж маларията е сполетяла изоставения, за да го превърне във философ. Друг път болестта идва като в народната балада, за да скрепи в смъртта невъзможната любов. А любовта у Димов е невъзможна не заради никакви социални бариери, а като резултат от вълненията на модерната душа. Съмнението дали любовта не е от скука, дали любовта не е просто едно от развлеченията на съвременния човек.

Такава е Димовата представа за психологизирането. Той обещава да разкрие психологическите дълбини на модерната душа и за целта ни представя герои, несигурни в любовта си. Герои, които са подвластни на хазарта, постоянното влюбване, флирта.

А също и на наркотика. Наркотикът е алегория. Също като маларията, тифа, войната и съдебния процес. Любов по време на война - тази обща за трите Димови романа канава. Димов има цял роман за морфинистка, но в него никога не виждаме героинята в нейното всекидневие, в конкретните детайли на живота с морфин. Защото не това го интересува. Абстиненцията на Фани Хорн от въведението на „Осъдени души“ не е физиология, а отчаяние, повдигнато на квадрат. Знак за приключила съдба. Склонна на всичко, дори да продаде тялото си - чудовищна възможност за автор като Димов - г-жа Хорн не ни се представя по друг начин. освен в стереотипната за буржоазния роман ситуация на отхвърлена, безлюбовна. Страдаща ужасно - но защото любовта я е отминала. И като във всеки буржоазен роман това е обяснено „по научному“. Вкарана е цялата артилерия на медицинските познания, които Димов може да има. Отсъстващото всекидневие - не само това отдалечава Димовото творчество от реализма.